

Tablete kalijevega jodida

Učinkovit ukrep za zaščito
žleze ščitnice za primer jedrske
ali radiološke nesreče

www.kalijevjodid.si

Pripravilo in izdalo:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

v sodelovanju z:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE
UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA JEDRSKO VARNOST

Dobra pripravljenost blaži posledice nesreč

Verjetnost, da bi se med obratovanjem Nuklearne elektrarne Krško (NEK) zgodila jedrska nesreča z radiološkimi vplivi na okolje, je zelo majhna. Majhna je tudi verjetnost, da bi nas ogrozilo sevanje zaradi kakšne druge radiološke ali jedrske nesreče v Sloveniji ali sosednjih državah. Toda takšne možnosti ni mogoče izključiti, zato imamo na ravni občin, regij in države načrte za zaščito in reševanje tudi za takšen primer.

Pri jedrski ali radiološki nesreči bi se v okolje lahko sprostile radioaktivne snovi: radioaktivni plini in prašni delci. Širjenje radioaktivnih snovi ali radioaktivnega oblaka bi bilo odvisno od vetra in drugih meteoroloških pogojev. Plini bi se v zraku redčili, aerosoli in delci pa počasi usedali in s padavinami spirali iz ozračja na tla. Za radioaktivnost je značilno, da se s časom količina aktivnih snovi sama zmanjšuje. Če bi bili ob izpustu radioaktivnih snovi na ogroženem območju, bi bili lahko izpostavljeni zunanjemu in notranjemu radioaktivnemu sevanju. Zunanje bi bili lahko obsevani neposredno zaradi sevanja iz radioaktivnih snovi ali iz snovi iz radioaktivnega oblaka, notranje pa zaradi vdihavanja ali vnosa radioaktivnih snovi v telo s kontaminirano hrano ali pijačo.

Širjenja radioaktivnih snovi, stopnje sevanja in kontaminacije s svojimi čutili ne moremo zaznati. Zato imamo samodejne merilne postaje, ki jih takoj zaznajo in sprožijo ustrezen odziv pristojnih služb.

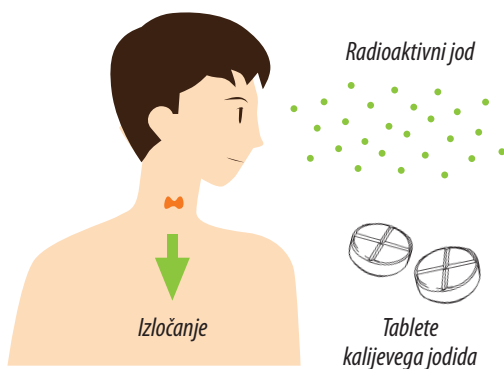
Če bi se zaradi kakršnega koli vzroka v ozračje sprostile radioaktivne snovi, so med drugimi predvideni naslednji ukrepi:

- umik prebivalcev v zaprte prostore – zaklanjanje,
- zaužitje tablet kalijevega jodida – jedna profilaksa – za osebe do 40. leta starosti in
- začasen umik prebivalcev z ogroženega okolja – evakuacija.

Tablete kalijevega jodida so učinkovito sredstvo za zaščito žleze ščitnice

Ob jedrski ali radiološki nesreči bi bil med sproščenimi radioaktivnimi snovmi v zraku tudi radioaktivni jod, ki bi ga z dihanjem vnesli v telo. Nakopičil bi se v žlezi ščitnici in povečal možnost, da zbolimo za rakom ali kakšno drugo boleznijo žleze ščitnice. Če bi pravočasno zaužili tablete kalijevega jodida, bi zapolnili žlezo ščitnico z neradioaktivnim jodom in zato bi se radioaktivni jod, čeprav bi prišel v telo, izločil iz telesa. Zaščita s kalijevim jodidom je zelo pomembna predvsem pri otrocih.

Tablete kalijevega jodida so zaščita le pred notranjo kontaminacijo z radioaktivnim jodom. Ob jedrski ali radiološki nesreči bi bili v ozračju lahko tudi drugi radioaktivni elementi, zato bi bilo potrebnih več zaščitnih ukrepov.

Zaščita ščitnice s tabletami kalijevega jodida

Zaužitje tablet kalijevega jodida je predvideno in smiselno za ljudi do 40. leta starosti. S starostjo se možnost obolenja ščitnice zaradi sevanja zmanjšuje, zvišuje pa se razvoj neželenih učinkov kalijevega jodida, zato tudi Svetovna zdravstvena organizacija odsvetuje uporabo tablet kalijevega jodida po 40. letu. To je učinkovita zaščita za mlajše ljudi in zelo pomembna za otroke. Tablete so najučinkovitejše, če jih zaužijemo eno uro, preden nas doseže radioaktivni jod. Če jih zaužijemo kasneje, je učinek manjši. Osemurna zamuda pomeni pol manjši učinek, vendar je tablete še vedno smiselno zaužiti. Učinek enega odmerka traja 24 ur.

Tablete kalijevega jodida so zdravilo in jih je treba jemati v skladu s priloženimi navodili. Zaužijejo se v enkratnem odmerku, glede na starost:

Odmerek		
Novorojenčki do 1 tedna	v obliki raztopine v zdravstvenih organizacijah	
Dojenčki do 1 meseca	¼ tablete	zdrobite in raztopite v žlici prekuhane vode
Otroci od 1 meseca do 3 let	½ tablete	
Otroci od 3 do 12 let	1 tableta	
Otroci od 12 let naprej	2 tableti	
Odrasli do 40 let	2 tableti	

Opozorilo: Kot druga zdravila imajo lahko tudi tablete kalijevega jodida neželene učinke, vendar so pri kratkotrajnem uživanju redki. Podrobnejše informacije o njih in o boleznih, zaradi katerih kalijevega jodida ne smete jemati, preberite v priloženem navodilu v škatlici s tabletami. Ob prevzemu tablet v lekarni se posvetujte s farmacevtom o pravilnem odmerjanju in načinu uporabe ter o možnih neželenih učinkih. Če imate zdravstvene težave ali redno jemljete zdravila, predpisana na zdravniški recept, se posvetujte s svojim osebnim zdravnikom.

Zaužitje tablet kalijevega jodida odredi poveljnik civilne zaščite in takoj obvesti prebivalce

Tablete kalijevega jodida lahko zaužijemo samo v primeru, če bi v ozračje uhajale radioaktivne snovi zaradi jedrske ali radiološke nesreče. Zaužili bi jih šele potem, ko bi ta zaščitni ukrep odredil poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije in bi nas k temu pozval prek medijev obveščanja. Njegov poziv bi bil takoj objavljen na spletni strani www.SOS112.si, na Radiu in TV Slovenija, in poslan Slovenski tiskovni agenciji.

V Sloveniji imamo zadostno količino tablet kalijevega jodida. Za prebivalce Slovenije so shranjene v izbranih slovenskih bolnišnicah. Če bi bil razglašen ukrep zaužitja tablet, bi jih predstavniki za zaščito in reševanje razdelili prebivalcem na ogroženem območju. Za gasilce, policiste in reševalce, ki bi prvi posredovali ob jedrski ali radiološki nesreči, so tablete na sedežih njihovih organizacij. Prebivalci v okolici NEK hranijo te tablete doma.

Jedrske in radiološke nesreče se razvijajo praviloma postopoma in je dovolj časa za razumno ravnanje in zaščito. Po prvem obvestilu o nesreči ni treba hiteti in ravnati nepremišljeno. Pozorno moramo spremljati navodila civilne zaščite.

Prebivalci naselij v okolici NEK prevzamejo tablete kalijevega jodida v lekarnah

Prebivalci, ki živijo v naštetih naseljih v okolici NEK in še niso dopolnili 40 let, prevzamejo tablete kalijevega jodida v lokalnih lekarnah in jih hranijo doma. Prevzamejo jih brezplačno zase in za družinske člane, pri čemer predložijo svojo oz. njihove kartice zdravstvenega zavarovanja. Tablete je treba hraniti v originalni embalaži pri sobni temperaturi do 25 °C in zunaj dosega otrok.

V naseljih v okolici NEK, kar je v načrtih zaščite in reševanja imenovano kot območje takojšnjih zaščitnih ukrepov, hranijo tablete kalijevega jodida tudi gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije. Tudi šole, vrtci in drugi vzgojno-izobraževalni zavodi na tem območju hranijo tablete za vse otroke, učence in zaposlene. Učitelji in vzgojitelji imajo navodila o uporabi tablet kalijevega jodida, vendar morajo starši podpisati soglasje o zaužitju teh tablet. Obrazec dobijo v vrtcih in šolah ali na spletni strani www.kalijevjodid.si.

Lekarne, kjer lahko prevzamete tablete kalijevega jodida:

- Lekarna Krško, Cesta krških žrtev 132 c, Krško
- Lekarna na Vidmu, Cesta 4. julija 40 a, Krško
- Lekarna Senovo, Bohorska cesta 2, Senovo
- Lekarna Brežice, Čermelčeva 8, Brežice
- Lekarna Trnje, Trdinova ulica 1, Brežice
- Lekarna Čatež, Topliška cesta 35, Čatež ob Savi

Občina Krško: Anovec • Anže • Apnenik pri Velikem Trnu • Andro pri Raki • Armeško • Brege • Brestanica • Brezje pri Senušah • Brezovska Gora • Brod v Podbočju • Bučerca • Cesta • Črešnjice nad Pijavškim • Čretež pri Krškem • Dedni Vrh • Dobrava ob Krki • Dol • Dolenja Lepa vas • Dolenja vas pri Krškem • Dolenji Leskovec • Dovško • Drenovec pri Leskovcu • Drnovo • Dunaj • Golek • Gora • Gorenja Lepa vas • Gorenja vas pri Leskovcu • Gorenje Dole • Gorica • Gorica pri Raztezu • Gornje Pijavško • Grzeča vas • Gunte • Hrastek • Ivandol • Jelše • Kalce • Kalce-Naklo • Kobile • Kostanjek • Kremen • Krško • Leskovec pri Krškem • Libelj • Libna • Loke • Lokve • Mali Podlog • Mali Trn • Malo Mraševo • Mikote • Mrtvice • Nemška Gora • Nemška vas • Nova Gora • Osrednek pri Trški Gori • Pesje • Pijana Gora • Pleterje • Podbočje • Pristava ob Krki • Pristava pri Leskovcu • Ravne pri Zdolah • Ravni • Raztez • Rožno • Sela pri Raki • Selce pri Leskovcu • Senovo • Senožete • Senuše • Spodnja Libna • Spodnje Dule • Spodnje Pijavško • Spodnji Stari Grad • Srednje Pijavško • Sremič • Stari Grad • Stolovnik • Straža pri Krškem • Straža pri Raki • Strmo Rebno • Šutna • Trška Gora • Velika vas pri Krškem • Veliki Dol • Veliki Podlog • Veliki Trn • Veliko Mraševo • Veniše • Vihre • Volovnik • Vrba • Vrhulje • Zalohe • Zdole • Žabjek v Podbočju • Žadovinek • Ženje

Občina Brežice: Arnovo selo • Artiče • Blatno • Boršt • Brežice • Brvi • Bukošek • Bušeca vas • Cerina • Cerklje ob Krki • Cundrovec • Curnovec • Čatež ob Savi • Črešnjice pri Cerkljah • Dečno selo • Dolenja Pirošica • Dolenja vas pri Artičah • Dolenje Skopice • Dvorce • Gazice • Globočice • Globoko • Glogov Brod • Gorenja Pirošica • Gorenje Skopice • Gornji Lenart • Hrustje pri Cerkljah • Izvir • Kraška vas • Križe • Krška vas • Mali Vrh • Mostec • Mrzlava vas • Oklukova Gora • Pečice • Piršenbreg • Poštena vas • Račja vas • Sela pri Dobovi • Silovec • Sobenja vas • Spodnja Pohanca • Sromlje • Stankovo • Stojanski Vrh • Trebež • Velike Malence • Vinji Vrh • Volčje • Vrhovska vas • Zasap • Zgornja Pohanca • Zgornji Obrež • Žejno • Župeča vas

Obiščite tudi spletno stran
www.kalijevjodid.si

Projekt delno financira Evropska unija
Finančni instrument civilne zaščite
Co-financed by the EU
Civil Protection Financial Instrument

Pripravljenost na evakuacijo v primeru jedrske nesreče

Izdalci: **Republika Slovenija, Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje**, Vojkova cesta 61, 1000 Ljubljana, tel.: (01) 471 33 22, telefaks: (01) 431 81 17, e-pošta: urszr@urszr.si, www.sos112.si; v sodelovanju z: **Ministrstvo za zdravje**, Štefanova 5, 1000 Ljubljana, tel.: (01) 478 60 01, telefaks: (01) 478 60 58, e-pošta: gp.mz@gov.si • **Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Uprava RS za jedrsko varnost**, Litostrojska cesta 54, 1000 Ljubljana, tel.: (01) 47 21 100, telefaks: (01) 47 21 199, e-pošta: gp.ursjv@gov.si, www.ursjv.gov.si • **Nuklearna elektrarna Krško**, Vrbina 12, 8270 Krško, tel.: (07) 48 02 000, telefaks: (07) 49 21 006, e-pošta: nek@nek.si, www.nek.si • **Občina Krško**, Cesta krških žrtev 14, 8270 Krško, tel.: (07) 498 13 29, telefaks: (07) 492 22 21, e-pošta: obcina.krsko@krsko.si, www.krsko.si • **Občina Brežice**, Cesta prvih borcev 18, 8250 Brežice, tel.: (07) 620 55 00, telefaks: (07) 499 00 52, e-pošta: obcina.brezice@brezice.si, www.brezice.si. Založili: Republika Slovenija, Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje in Občina Krško. Ilustracija in oblikovanje: Studio Ajd, d. o. o. Tisk: Tiskarna Jordan, Drago Jordan s. p. Naklada: 20.000 izvodov. Ljubljana 2012.